

La tria

per ANDREU LONCÀ



Banderes dels altres

Aquests relats prenen l'aire d'una novel·la continuada en el sentit etimològic, a la manera italiana de la paraula: un relat molt breu, de carbó impressionista, sense el desplegament argumental dens. Abraquen la revolució de l'estiu del 36 a Barcelona, la guerra –en especial l'arribada dels nacionals a la Catalunya interior– i una postguerra esbossada, amb l'inici d'una indústria i tot, amb origen de tossuderia sentimental, que s'allarga fins després de la mort del general Franco el 1975, l'arribada dels exiliats a Catalunya, carregats de records. En el primer relat s'esmenta la solidesa d'un Hispano-Suiza, bell automòbil de luxe, requisat pels anarquistes revolucionaris, i s'acaba amb el relat d'un xato, avió soviètic i republicà, element lleugeríssim que participà en diversos combats aeris.

En J. Navarro Santaaulàlia s'hi nota un notable esforç, pensat, deliberat, del qual no t'adones fins que has llegit unes trenta pàgines sense respirar, d'alleugerir tants els elements descriptius, fins als guions dels diàlegs, com d'arranar l'estil allò que en altre temps tant valoràvem: les frases subordinades i els maons de text. A vegades aconseguix una impressió de veracitat molt intensa quan evoca personatges en els seus moviments mentals i físics (una noia que va a comprar al mercat de la Boqueria), escenes



↓ **AQUESTS RELATS CURTS
ABRACEN DES DE LA
REVOLUCIÓ DE L'ESTIU DEL 36 FINS
DESPRÉS DE LA MORT DE FRANCO**

com ara una minyona que passeja en una ciutat revolucionària o un jovenet a qui un moro nacional li ha furtat la bicicleta. Se'n surt pitjor quan fa parlar alguns personatges en primera persona que quan narra objectivament i, en general, és pertinent en els diàlegs i excel·leix en la narració d'un combat aeri. Potser el lector està més acostumat a unes narracions més artificiosament lineals –ordenades per l'assumpte

de la causa i l'efecte– però el novel·lista sembla seduït per personatges dels quals no vol seguir tota la trajectòria vital fins a esgotar-la. N'esbossa la complexitat i els abandona. La impressió de lectura és de lleugeresa i d'interrelació: no és banal que el llibre acabi amb la narració d'un combat aeri, el Murciélagu. Concorda amb aquesta voluntat de retratar records de vides en el mosaic contradictori de la memòria de la revolució i la guerra. És en aquest relat aeri on s'entrevéu un cert heroisme militar, que la resta dels relats omet, o oblida. El títol sembla remetre a un sentit més ideològic que la mera narració desmenteix: hi predominen personatges amb desitjos elementals; en cap cas hi veig altra cosa que una mena de necessitat generacional de narrar fets i llegendes –en el sentit de fets escoltats– amb una passió objectiva, indicant que aquests fets són la

partida de naixement de l'ara mateix. Potser la tria estilística –la lleugeresa– és el que converteix el volum en una lectura airosa, visual, sense les feixugors ideològiques d'altres llibres que també tracten d'aquesta factoria d'històries que és la Guerra Civil i el franquisme.